

ULUSLARARASI SENDİKACILIK HAREKETİNDE SORUNLAR

Aydınlık Dergisi, 3 Ekim 1999

Yıldırım Koç

Türkiye'den TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ ve KESK, 1949 yılında kurulan Uluslararası Hür İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun (ICFTU) ve 1973 yılında kurulan Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun (ETUC) üyesidir. Ayrıca bu dört kuruluşa üye sendikalar da, ICFTU ile bağlantılı Uluslararası İşkolu Federasyonlarına ve ETUC ile bağlantılı Avrupa İşkolu Federasyonlarına üyedir.

Ulusötesi sermayenin gücünün ve hakimiyetinin her geçen gün arttığı koşullarda bu uluslararası örgütlenmeler yeni koşullara uygun bir sendikal politika izlemekte midir?

Ne yazık ki, hayır. Kanımca; ICFTU giderek daha doğru bir çizgiye yavaş yavaş yaklaşmaktadır; ETUC yanlış bir çizgidedir; ICFTU ile bağlantılı Uluslararası İşkolu Federasyonlarının büyük bir bölümü sorunları kavrama ve çözüm arama çabasıdadır; Avrupa İşkolu Federasyonlarının büyük bir bölümü ise yanlış bir yoldadır.

ICFTU 1949 yılında Soğuk Savaş'ın sonucu ve aracı olarak oluşturuldu. Bugünkü faaliyeti ağırlıklı sendikal hak ihlallerini saptamak ve bunlara karşı protestolar örgütlemekle sınırlı. Kendisine üye ulusal merkezlerin ulusötesi sermayeye karşı daha etkili bir mücadele vermesi konusunda büyük yetersizlikleri var. Soğuk Savaş ve kapitalizmin büyüme ve refah evresinde doğan bu örgütlenme, Sovyet sisteminin çöktüğü ve kapitalizmin girdiği sürekli durgunluk ve dönem dönem bunalımlar evresine uygun bir sendikal anlayışı, örgütlenmeyi ve mücadeleyi daha gerçekleştiremedi. Ancak bu doğrultuda bir çaba var.

Avrupa Sendikalar Konfederasyonu (ETUC) ise artık gerçekte "Avrupa Birliği Sendikalar Konfederasyonu" durumunda. ETUC'un çeşitli etkinliklerinde kullanılan paranın yüzde 80-85'lik bir bölümü, biçimlenmekte olan Avrupa Birleşik Devletleri'nin hükümeti durumundaki Avrupa Komisyonu'ndan geliyor. ETUC, belki bununla da bağlantılı olarak, politikalarını Avrupa Birliği'nin politikalarına indekslemiş durumda. ETUC Yönetim Kurulu toplantılarının ana gündem maddesi, Avrupa Komisyonu ile ilişkiler ve Avrupa Birliği mevzuatının oluşumu.

ICFTU ile bağlantılı Uluslararası İşkolu Federasyonları içinde bazıları, ulusötesi sermayeye karşı çeşitli ülkelerdeki işkolu sendikalarının mücadelesini örgütüyor ve gerçekten saygı duyulacak bir mücadele veriyor. Türkiye'den Tümtis, Demiryol-İş, Hava-İş ve Liman-İş'in üyesi bulunduğu Uluslararası Taşıma İşçileri Federasyonu (ITF) bu nitelikte bir kuruluş. Bazı federasyonlar ise henüz ulusötesi sermayeye karşı bir uluslararası cephe oluşturamadı.

ETUC ile bağlantılı Avrupa İşkolu Federasyonlarının büyük bir bölümü ise, Avrupa Sendikalar Konfederasyonu'nun çizgisini sürdürüyor ve perspektifleri Avrupa Birliği ile sınırlı.

Özetle; Türkiye'de birçok sendika, uluslararası sendikal örgütlerle ilişkilerinden, sendikal örgütlenmede ve mücadelede somut bir yarar sağlayamıyor. Birçok durumda işbirliği, Avrupa ülkeleri sendikalarının kendi devletlerinden aldıkları parayla Türkiye'deki bazı sendikalarla birlikte düzenledikleri eğitim etkinlikleriyle ve kitapçık basımıyla sınırlı. Halbuki, ulusötesi ve yerli sermayenin artan gücü karşısında, uluslararası dayanışma her geçen gün daha da önem kazanıyor. Bu konuda dil farklılığından kaynaklanan sorunlara da bağlı olarak, sendikalarımızın uluslararası ilişkileri yeterli olmaktan uzak. Sendikalarımız, ICFTU, ETUC, Uluslararası İşkolu Federasyonları ve Avrupa İşkolu Federasyonları içinde gereken etkinliği gösteremiyor, Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin deneyimlerini aktaracak ve süreci etkileyecek bir ağırlık hissettiremiyor. Bu alandaki eksikliklerin giderilmesi ve uluslararası sendikal hareketin gelişimine daha aktif bir biçimde müdahale edilerek katkıda bulunulması, hem Türkiye, hem de uluslararası sendikacılık hareketi açısından son derece önemlidir.